

Ulica 21. stoletja

Obnova ulice Gran Via v Madridu

Avtor članka: Santa & Cole

Novembra lani je bila v Madridu otvoritev prvih obnovitvenih del Gran Vie, ene izmed najpomembnejših ulic središča mesta in razpoznavni simbol Madrida. Nova zasnova ulice pešcem nudi več prostora, njeni urbani elementi pa so razporejeni v skladu z racionalnim vrstnim redom.

Drevesne rešetke, cestni stebrički, klopi in koši za odpadke Santa & Cole ter Phillipsove cestne luči izstopajo iz granitnega pločnika in dajejo Gran Vii nov izgled ter povečujejo njeno funkcionalnost.

Medtem ko še vedno niso zaključene urbanistične izboljšave Rafaela Monea in Alvara Siza v muzeju ter na aveniji Prado ter prizidek Jeana Nouvela k muzeju Reina Sofia in Juana Navarro Baldewega v gledališču Canal, pa mestu očitajo anakronizem, slab okus in neznatno vzdrževanje javnih površin.

Obnova ulice Gran Via je prvi korak k posodobitvi in hkrati začetek zavedanja, da je estetika prav tako pomembna kot funkcionalnost in simbolika javnih površin.

Zaradi obnove Gran Vie so pričakovanja v zvezi z javnimi površinami večja, več pozornosti pa je namenjene tudi pešcem.

Ulica, ki je izgubila svojo senco. Potreba po ukrepanju

Gran Via je steber madridskega življenja in ima eno glavnih vlog v urbani madridski zgodbi z norim temperamentom, ki se spreminja glede na ritem in čustvena obdobja mesta. Je pot do uspeha ali poraza; vsako leto mednarodno priznani umetniki igrajo v priljubljenih gledališčih in filmskih dvoranah. Razkošni hoteli na Gran Vii pričarajo vzdušje, ki se lahko primerja z londonskim Piccadillyjem ali newyorškim Broadwayem. Gre za vitalno arterijo mesta, ki meji na čudovite baročne zgradbe, prve nebotičnike in kinodvorane, ki izhajajo še iz časov jazz glasbe.

Pred obnovo

Pred obnovo

Po obnovi

Pred obnovo

Po obnovi

Po obnovi

Pred obnovo

Po obnovi

Gran Via je nastala leta 1910 ob združitvi 14 različnih ulic, s čimer je bil omogočen dostop takrat novim motornim vozilom. Zlato dobo je Gran Via dosegla v tridesetih in štiridesetih letih preteklega stoletja. Ob celotni dolžini ulice, ki meri 1300 metrov, še vedno vlada neko posebno vzdušje, polno utripajočih luči in vrvečih množic, ki se odpravljajo v kino, kavarno ali restavracijo. Med njimi izstopajo neonske luči in ročno naslikane filmske reklame, prvi madridski nebotičnik, zgrajen leta 1929 (danes ima tam sedež podjetje Telefonica Nacional), ter bar, v katerem je Chicote stregel koktejle zvezdam, kot sta Frank Sinatra in Ava Gardner.

Vendar pa se je Gran Via sčasoma utrudila. Ulica je bila prepolna ovir: **razpršeni in popolnoma neodporni urbani elementi, ki niso odražali urbane homogenosti prostora.**

Madrid je po nadmorski višini najvišja od vseh evropskih prestolnic.

Število prebivalcev presega 3 milijone, poleg tega se tam nahaja 90 % vseh španskih delniških družb. Leta 2001 je bilo kar 71,9 % vseh tujih vlaganj usmerjenih v Madrid. Lani je mesto praznovalo osemstoto obletnico "Fuero de Madrid" – prve občinske listine, ki je bila kadarkoli dodeljena nekemu mestu.

V Madridu je 90 muzejev, en bar na vsakih 218 prebivalcev (to pomeni, da lahko greste vsak dan v letu v 36 različnih barov) in 2.682 restavracij.

Soseske, ki so v celoti posvečene umetnosti, zabavi, poslu in drugim tematikam, dajejo vtis, da je Madrid mesto, ki je pripravljeno na nove izzive. Madrid je bil med drugim nominiran za olimpijske igre 2012.

Nova Gran Via

Leta 2001 je Urbanistični zavod Madrida (Oddelek za urbanizem Občine Madrid) objavil razpis za **prvo celostno obnovo Gran Vie**. Oblasti so dejale, da bodo največ pozornosti namenile kakovosti oblik in materialov. Aprila istega leta je na razpisu zmagal projekt združenih podjetij Portillo y Quijano, ki sta se v zvezi z urbano opremo obrnili na Santa & Cole. Elena Utrilla Palombi, svetnica v madridski Službi za javna dela (Oddelek obnove in infrastrukur v občini Madrid), je dejala, da je bil projekt v vrednosti 5,2 milijona evrov "preprost in čist predlog, ki ne prekriva arhitekturnega izgleda soseske".

Ena izmed glavnih nalog v obnovi je bila **čim boljša uporaba ulične površine**. Pri tem naj bi imeli prednost pešci, zato

je bilo potrebno **smiselno in racionalno zasnovati načrt ulice; sedaj so rastline in urbani elementi razvrščeni v t.i. uporabnem prehodu ob pločnikih, s čimer se poveča cona za pešče, ki je zdaj praktično brez ovir.**

Ulično pohištvo je torej postavljeno v skladu z ritmičnim vzorcem. Cestne luči nudijo enakomerno porazdeljeno svetlobo na vsej dolžini ulice.

Pred obnovo

Po obnovi

Pred obnovo

Po obnovi

2.000 kvadratnih metrov pločnika

Pločnik s površino 2.000 kvadratnih metrov je **kromatsko razdeljen na dve območji**: svetlo za pešce in temno za urbano opremo.

V štiriindajsetmetrskem intervalu vsaka luč nudi dvojno osvetljavo; 5-metrsko za pešce in 10-metrsko za razsvetlitev pločnika.

Klop Nu Jordija Henricha in Olge Tarrasó
– preprosta in ravna lesena platforma
– pa pešce vabi k počitku.

Emblematična ulica je okrašena s slikovitimi drevesnimi rešetkami **Mondrian** avtorja **Antonia Rosella**; gre za funkcionalni element, ki granitni pločnik elegantno združi s predeli zemlje, iz katerih rastejo drevesa, izvorni vzorec rešetke pa je hkrati tudi poklon enemu največjih slikarjev dvajsetega stoletja.

Koši za odpadke so del novih oblikovalskih elementov. Koš **Fontana**, delo **Antonia Arole**, je stilski in ergonomični zabojnik, ki pripomore k novemu izgledu zgodovinske ulice. Praktičen vidik klopi je dopolnjen z visoko odpornostjo in ravno pravšnjo mero elegance. Gran Via je s koši za smeti nadomestila velikanske bele zabojnike za cvetje, ki so nekoč krasili pločnik.

Linearni drogovi **Montse Periel** so namočeni ob robu sprehajalnega dela ulice in preprečujejo nezakonit prehod ceste. Visoki so 90 centimetrov, izdelani pa so iz **nerjavečega jekla**, ki ustvarjajo svetlobni učinek **ovire**.

Madridske mestne oblasti so svoj izbor pojasnile z naslednjo razlago: "Ulični elementi in razsvetljava so rezultat nekaterih izmed najbolj strokovnih kreativnih idej oblikovalcev; na estetska vprašanja namreč podajajo ustrezne tehnične odgovore. To pojasnjuje izbor uravnovešenih in prefinjenih urbanističnih rešitev, ki premostijo vizualne in funkcionalne ovire na javnih površinah ter hkrati na eleganten način usklajujejo urbanistično pokrajino z njeno formalno identiteto."

Pred obnovo

Po obnovi